

standpunten kan worden gevonden in het feit, dat het niet zo goed gaat in de kolonie. Van conservatieve zijde wordt dat vooral toegeschreven aan de liberale politiek, die een eind heeft gemaakt aan het cultuurstelsel („een stelsel waarbij de inlandse bevolking in Indië werd verplicht aan het gouvernement voorgeschreven produkten te leveren) en daarvoor in de plaats de deur heeft open gezet voor het particulier initiatief; de inlanders is gaan betalen voor hun werk en nu belastingen wil gaan heffen. De afgevaardigde Witgens (conservatief) komt tot het volgende réquisitoir: „als men het koloniale stelsel, in 1861 omhelsd, voltooid (het begin van de liberale politiek); indien men het ware, goede conservatisme miskent; als men doorgaat met hervormen, eigenlijk niets anders dan afbreken; als men den vreemdeling bovenal beschermt, een uitbreidingspolitiek volgt die onze krachten te boven gaat; het dualisme bevordert den geest van tweedracht, en verzet tusschen de Ned. bevolking in Indië en 't moederland; als men eindelijk het gouvernementeel standpunt in Indië: krachtige handhaving van het gezag, miskent, dan zal het geen 10 jaar meer duren (...) of Nederlands bestaan in Indië is ten onder gebracht". Van liberale kant wordt betoogd dat juist het monopolie onder het cultuurstelsel ertoe heeft geleid dat in ons land handel en scheepvaart zijn achtergebleven bij landen met een vrijhandelssysteem; dat onder de liberale politiek de welvaart onder de bevolking is toegenomen; dat de daling van de koffieprijzen op de wereldmarkt en de oorlog in Atjeh de belangrijkste oorzaken zijn van de financiële noden in de kolonie. De minister van koloniën krijgt wel van diverse kanten de hint de planters in Indië in de hand te houden. Deze ondernemers hebben zich georganiseerd en stellen eisen. De Minister echter vindt dat ze nuttig zijn voor de bevolking en zal ze „niet den oorlog verklaren".

Vaste bijdrage

De Indische last weegt de Nederlandse regering zo zwaar, dat besloten wordt, zes miljoen van de Indische begroting over te hevelen naar de Nederlandse „ter vergoeding van uitgaven welke wegens beheer van Nederlandsch Indië ten laste der Staatsbegroting komen". Deze manoeuvre geeft Kuyper een gepeperd hoofdartikel in. „Hebt ge ooit, lezer, van iemand die uw schuldenaar is en wiens zaken ge niettemin zelf beheert, zoodat ge hem eenvoudig zelf; zonder contrôle; zonder waarborg tegen vergissingen; zelfs zonder hem te hooren; debiteert voor wat ge zegt dat ge van hem hebben moet; en met wien ge dan per slot van rekening nog de afspraak maakt: dat mocht er nu of later op zijn jaarboekje nog een paar miljoen *per restant* blijven, er door u, even *unilateraal* zal beslist worden of dat „goed slot" alsdan voor hem zal worden opgeschreven, of wel zijn weg zal vinden naar úw brandkast?

Ge zoudt dat voor een voogdijschapspraatje van een curator houden die zelf hoe eer hoe beter onder curatele moest, niet waar?

En toch, precies dezelfde, onmogelijke, ongerechte, door en door huichelachtige redenee-

Zeilschepen in de Amsterdamse o.a. in de heidevegetatie thuishoren

ring wordt op het Binnenhof in úw Kamers, op úw rekening, Christenvolk van Nederland, onder uw keurmannen en Staatslieden ten opzichte van ons Indisch beheer gehouden (...)

Men versta ons wel.

Van partijkiezen tussen de grabbelaars naar het batig slot (saldo) en hen die het met een half boos gezicht tòch opsteken, onthouden we ons ditmaal.

Als de Indische koe maar weêr melk gaat geven, zal Neêrlands minister van finantiën wel nooit een man zonder melkemmer zijn, onverschillig of die hoogwaardigheidsbeksleeder conservatief heet of voor liberalist te boek staat.

Och, het bekende liedekje van den boer: „dat de koe zo blij wegspringt als men haar van haarzwaren uier ontlast heeft" is voor een tijd waarin dierenbescherming zelfs boven Javanenliefde gaat, dan ook al te verleidelijk. „Nederland moet (...) weten wat het wil.

Of Indië beschouwen als *schatplichtig wingewest* waarvan het de batige sloten opstrijkt, maar om dan ook nooit van „vaste bijdragen" te reppen. Of wel het ziet in Indië een *kolonie* waarvan het wèl de voogdijkosten als vaste bijdrage innen kan, maar om dan ook voor altijd af te zien van elk recht op batige sloten.

Wat het van die twee kiese, is ons voor het oogenblik om het even. Ook al koos het verkeerd, dan nog zou ons land vrij zijn van huichelarij kunnen zijn.

Maar wat Nederland niet mág en nu toch (...) doen wil is om nu de voordeelen van die twee elkaar uitsluitende systema's *bijelkaar op te tellen* en eerst alvast de „vaste bijdrage" uit de kas te nemen om zich daarna bol te verrijken met het *excedent* (overschot).